

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

24/485-

Avgjørelse av klager på vedtak om kvotejakt på gaupe i region 7 og 8 i 2024

Klima- og miljødepartementet viser til klager på vedtak fattet av Miljødirektoratet om kvotejakt på gaupe i 2024 i region 7 (Nordland) av 13. desember 2023 påklaget av Aktivt rovdyrvern (ARV) 14. desember 2023 og NOAH- for dyrs rettigheter 29. desember 2023 og region 8 (Troms og Finnmark) av 12. januar 2024 påklaget av ARV 16. januar 2024, NOAH- for dyrs rettigheter 17. januar 2024, Miljøvernforbundet 29. januar 2024 og Salangen, Sørreisa og Dyrøy kommuner 30. januar 2024.

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak om kvotejakt på gaupe i regionene 7 og 8 for 2024. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at kvotevedtaket ikke vil være til skade for bestandens overlevelse, at kvoten ikke vil medføre at bestanden etter neste års yngling kommer i konflikt med det fastsatte bestandsmålet nasjonalt, og at bestanden skal forvaltes så nært bestandsmålet som mulig. Departementet viser også til at det årlig registreres tap og skade på beitedyr forårsaket av gaupe i regionene.

I Miljødirektoratets vedtak om kvotejakt for gaupe i region 8, er det blant annet åpnet for jakt på gaupe i Salangen og Sørreisa kommuner fra 1. mars 2024. Salangen, Sørreisa og Dyrøy kommuner har i sin klage blant annet ønsket at det åpnes for jakt også i Dyrøy kommune. Direktoratet viser til at Dyrøy kommune ligger vest for Salangen og Sørreisa, og selv om det ikke er dokumentert store tap til gaupe i Dyrøy kommune, er det sannsynlig at gauper kan benytte områder på tvers av kommunegrensene det her er snakk om. Videre at en justering av vedtaket vil kunne øke sannsynligheten for at kvotejakta er mest mulig skadeforebyggende i dette området i Troms. Departementet er enig i dette, og endrer Miljødirektoratets vedtak om

kvotejakt på gaupe i region 8 i 2024 slik at det åpnes for kvotejakt på gaupe også i Dyrøy kommune fra 1. mars 2024. Det kan felles inntil to gauper i B-områdene i Salangen, Sørreisa og Dyrøy kommuner.

Enkelte klager tas dermed delvis til følge.

Saksgang

Region 7:

Miljødirektoratet fattet 13. desember 2023 vedtak om kvotejakt på gaupe i 2024 i region 7. Kvoten ble satt til totalt 6 dyr, med en hunndyrkvote på 2 voksne hunndyr. Vedtaket ble påklaget av Aktivt rovdyrvern (ARV) 14. desember 2023 og NOAH- for dyrs rettigheter 29. desember 2023. Miljødirektoratet behandlet klagen og opprettholdt sitt vedtak. Klagen ble oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse i brev av 29. januar 2024.

Til orientering ble det påkjørt ei hunngaue i Saltdal kommune 26. desember 2023 og ei hunngaue ble felt under skadefelling i Steigen kommune 22. januar 2024. Hunndyrkvota fastsatt av Miljødirektoratet 13. desember 2023 er derfor fylt, og det gjenstår ikke dyr på jaktkvota for region 7 i 2024.

Ut over omtalte klager over, er departementet kjent med at Miljødirektoratet har fått tilsendt en anmodning om å øke hunndyrkvoten slik at det åpnes for gaupejakt i region 7 fra Nordland Sau og Geit, Nordland Bondelag, Folkeaksjonen Ny Rovviltpolitikk, Nordland Bonde og Småbrukerlag og Nordland Reindriftsamer i brev av 24. januar 2024. I e-post av 28. februar 2024 skriver Miljødirektoratet blant annet: «Anmodningen i brev 24.01.2024, om å øke hunndyrkvoten etter at kvoten ble fylt slik at det blir kvotejakt på gaupe i roviltregion 7, endrer ikke våre vurderinger i oversendingen av klagesakene.»

Region 8:

Miljødirektoratet fattet 12. januar 2024 vedtak om kvotejakt på gaupe i 2024 i region 8. Kvoten ble satt til totalt 5 dyr, med en hunndyrkvote på 2 voksne hunndyr. Vedtaket ble påklaget av ARV 16. januar 2024, NOAH- for dyrs rettigheter 17. januar 2024, Miljøvernforbundet 29. januar 2024 og Salangen, Sørreisa og Dyrøy kommuner 30. januar 2024. Miljødirektoratet behandlet klagen og opprettholdt sitt vedtak. Klagen ble oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse i brev av 29. januar 2024 og 5. februar 2024.

Klagers anførsler

Vi viser til klagen i sin helhet. I behandlingen har Miljødirektoratet trukket fram følgende hovedpunkter fra klagen:

Region 7:

«Aktivt rovdyrvern (ARV)

Arv mener at vedtaket er i strid med en rekke lover, forskrifter og konvensjoner. ARV ber om å få dokumentert hvilket datagrunnlag og forskning som ligger til grunn for Miljødirektoratets vurderinger.

Det vises til klagen i sin helhet.

NOAH- for dyrs rettigheter

NOAH ber om at vår klage tas til følge og at vedtaket omgjøres slik at det ikke tillates kvotejakt på gaupe i region 7 i 2024.

Klagen fra NOAH har følgende hovedpunkter:

- vilkåret om høstingsverdig overskudd er ikke oppfylt
- økosystemtilnærmingen og prinsippet om samlet belastning har ikke blitt tilstrekkelig vurdert i vedtaket, jf. nml. § 10
- vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, jf. nml. § 8, og føre-var prinsippet har ikke blitt vurdert i vedtaket, jf. nml. § 9
- den fastsatte kvoten for kvotejakt på gaupe er uforholdsmessig høy tatt hensyn til skadeomfanget og andre årsaker til tapvilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt
- vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Vi viser til klagen i sin helhet.»

Region 8:

«Aktivt rovdyrvern (ARV)

ARV begjærer prinsipielt at vedtaket om kvotejakt på gaupe ugyldiggjøres i sin helhet, subsidiært at kvoten på hunngauper reduseres til null. De mener at " I en tid med stort naturtap og et mål om å løfte alle rødlistede arter til en bedre trusselkategori innen 2030, må vedtaket til Miljødirektoratet også forstås som i strid med Hurdalserklæringen med en ambisjon om at natur skal utgjøre en ramme for all politikk. Det er videre i strid med Naturavtalen, Naturmangfoldloven, Rovviltforskriften, Bernkonvensjonen og Grunnlovens §12."

Det vises til klagen i sin helhet.

NOAH- for dyrs rettigheter

NOAH – for dyrs rettigheter ber om at vår klage tas til følge og at vedtaket omgjøres slik at det ikke tillates kvotejakt på gaupe i region 8 i 2024.

Klagen fra NOAH har følgende hovedpunkter:

- vilkåret om høstingsverdig overskudd er ikke oppfylt
- økosystemtilnærmingen og prinsippet om samlet belastning har ikke blitt tilstrekkelig vurdert i vedtaket, jf. nml. § 10
- vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, jf. nml. § 8, og føre-var prinsippet har ikke blitt vurdert i vedtaket, jf. nml. § 9
- den fastsatte kvoten for kvotejakt på gaupe er uforholdsmessig høy tatt hensyn til skadeomfanget og andre årsaker til tapvilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt
- vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Vi viser til klagen i sin helhet.»

«Norges Miljøvernforbund

Norges Miljøvernforbund klager på vedtaket om kvotejakt på gaupe i Troms. De påpeker at "bestandsnivået for gaupe i Troms har vært lavt de siste årene" og at "gaupe er sterkt truet i Norge."

Videre mener de at "siden gaupe i nord har et veldig stort leveområde, faktisk størst i landet, er det ingen garanti for at gauper som ferdes i B-området i Troms, ikke også bruker A-området. Jakta vil derfor kunne gjøre stor skade på bestanden i A-området."

Vi viser til klagen i sin helhet.

Salangen, Sørreisa og Dyrøy kommuner

Kommunene mener kvotejakten i region 8 også bør gjelde Dyrøy Kommune som ligger vest for kommunene Salangen og Sørreisa. Videre mener det at "jakta i Salangen, Sørreisa og eventuelt Dyrøy bør starte 1. februar, likt med jakta i nordfylket." De viser til at "reindrifta og beitenæring i nevnte kommuner har erfart store tap i forrige beitesesong og Hjertind Reinbeitedistrikt har pågående tap som knyttes til gaupe".

Videre påpeker de at "Hjertind reinbeitedistrikt som strekker seg fra Solbergfjorden vest til Altevann i øst, har innenfor sitt distrikt 3 dokumenterte ynglinger av gaupe siste året. Hvorav en er i Dyrøy kommune som er i B-sonen. En i Heggelia i Målselv som er på grensen mellom A og B-sonen. Den tredje dokumenterte ynglingen er i Strømslia i Bardu i A-sonen."

Vi viser til klagen i sin helhet.»

Miljødirektoratets vurderinger

Region 7:

Miljødirektoratets vedtak av 13. desember 2023 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Kvote for jakt på gaupe 2024-rovviltregion 7 \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no)

Under følger Miljødirektoratets vurdering i oversendelsen av klagen til Klima- og miljødepartementet:

«Lisensfelling og kvotejakt på gaupe er det primære virkemidlet for å regulere bestanden av fredet rovvilt i Norge. Kvotejakt på gaupe regnes som en ordinær jakt i den forstand at den utøves på en art som oppfyller jaktbarhetskriteriene. Det vil si om arten produserer et høstingsverdig overskudd, om arten har ressursbetydning, om jakt og fangsttradisjon, og eventuell om arten forårsaker skade, i dette tilfelle på husdyr og tamrein. For en skadereduserende effekt er det viktig at kvotejakten i sterk grad styres mot områder med skadeproblemer på bufe- og tamreinnæring.

Ved vurdering av kvoter for jakt på gaupe skal det gjøres en samlet vurdering av bestandsstatus og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet. Det skal også vurderes om uttaket av kvoten vil være skadelig for bestandens overlevelse. Det har Miljødirektoratet gjort i sitt vedtak, og vi viser til våre vurderinger i vedtaket av 13. desember 2023 om antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge og i region 7.

Vi har lagt vekt på siste års bestandsregistrering og hvorvidt regionen har nådd bestandsmålet, samt utviklingen i bestanden tidligere år, skadeomfang og skadepotensial og arealdifferensieringen i regionen. Vi har også vurdert prognosene for utvikling av gaupebestanden i Norge og i regionene. Prognosene er heftet med betydelig usikkerhet, spesielt i regioner med små bestandsmål. Det er allikevel den best tilgjengelige informasjonen og kunnskapen forvaltningen har for å kunne beregne kvoter i 2024. Vi har i våre vurderinger tatt høyde for usikkerheten.

I våre vurderinger har vi lagt til grunn kunnskapen som vises i vedlegget "kunnskapsgrunnlag gaupe i Norge 2023", som beskriver bestandssituasjonen, bestandsestimatet og bestandsutviklingen for gaupe, nasjonalt og i de ulike forvaltningsregionene. Grunnlaget viser en oversikt over døde gauper, skadesituasjon og erstatning for tap av sau og tamrein til gaupe. Det inneholder også kildehenvisninger til kunnskapen som vi har lagt til grunn.

Vi anser at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, og at kravet i nml. § 8 er oppfylt.

Føre-var-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. nml § 9. Direktoratet vurderer at det ikke er tilfelle i denne saken.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i nml. § 5 ses i forhold til Stortingets vedtatte bestandsmål, og fattes slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften, og gjennom de regionale forvaltningsplanene for rovvilt som er utarbeidet av rovviltnemndene.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert sykdom på gaupe utover skabb i Norge. Utover enkelte påkjørsler og skadefellinger skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltninga i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Ved vurdering av kvotejakt skal det også vurderes den skade som viltet gjør og at kvotejakten styres mot områder med skadeproblemer. Direktoratet viser i denne sammenheng til skadeomfanget beskrevet i vårt vedtak 13. desember 2023 og til direktoratets brev 31. mai 2023 hvor Statsforvalteren er gitt betinget skadefelling på gaupe for å begrense skade på husdyr og tamrein som kan iverksettes etter gitte vilkår.

Miljødirektoratet anser det som forsvarlig og riktig å fastsette en begrenset kvote for jakt på gaupe innenfor nærmere avgrensede områder i region 7. Uttak i samsvar med kvotevedtaket vurderes ikke å være til skade for bestandens overlevelse.

Konklusjon

Miljødirektoratet har vurdert vedtaket av 13. desember 2023 på nytt, men kan ikke se at det er kommet inn nye opplysninger som har avgjørende betydning for vår vurdering av saken. Vi finner ikke grunnlag for å endre på vedtaket og sender med dette saken til Klima- og miljødepartementet for klagebehandling.»

Region 8:

Miljødirektoratets vedtak av 12. januar 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Kvote for jakt på gaupe 2024 -rovviltregion 8, Troms \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no)

Under følger Miljødirektoratets vurdering i oversendelsen av klagen til Klima- og miljødepartementet av 29. januar 2024:

«Lisensfelling og kvotejakt på gaupe er det primære virkemidlet for å regulere bestanden av fredet rovvilt i Norge. Kvotejakt på gaupe regnes som en ordinær jakt i den forstand at den utøves på en art som oppfyller jaktbarhetskriteriene. Det vil si om arten produserer et høstingsverdig overskudd, om arten har ressursbetydning, om jakt og fangsttradisjon, og eventuell om arten forårsaker skade, i dette tilfelle på husdyr og tamrein. For en skadereduserende effekt er det viktig at kvotejakten i sterk grad styres mot områder med skadeproblemer på bufe- og tamreinnæring.

Ved vurdering av kvoter for jakt på gaupe skal det gjøres en samlet vurdering av bestandsstatus og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet. Det skal også vurderes om uttaket av kvoten vil være skadelig for bestandens overlevelse. Det har Miljødirektoratet gjort i sitt vedtak, og vi viser til våre vurderinger i vedtaket av 12. januar 2024 om antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge og i region 8.

Vi har lagt vekt på siste års bestandsregistrering og hvorvidt regionen har nådd bestandsmålet, samt utviklingen i bestanden tidligere år, skadeomfang og skadepotensial og arealdifferensieringen i regionen. Vi har også vurdert prognosene for utvikling av gaupebestanden i Norge og i regionene. Prognosene er heftet med betydelig usikkerhet, spesielt i regioner med små bestandsmål. Det er allikevel den best tilgjengelige informasjonen og kunnskapen forvaltningen har for å kunne

beregne kvoter for gaupejakt i 2024. Vi har i våre vurderinger tatt høyde for usikkerheten.

I våre vurderinger har vi lagt til grunn kunnskapen som vises i vedlegget "kunnskapsgrunnlag gaupe i Norge 2023", som beskriver bestandssituasjonen, bestandsestimatet og bestandsutviklingen for gaupe, nasjonalt og i de ulike forvaltningsregionene. Grunnlaget viser en oversikt over døde gauper, skadesituasjon og erstatning for tap av sau og tamrein til gaupe. Det inneholder også kildehenvisninger til kunnskapen som vi har lagt til grunn.

Vi anser at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, og at kravet i nml. § 8 er oppfylt.

Føre-var-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. nml § 9. Direktoratet vurderer at det ikke er tilfelle i denne saken.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i nml. § 5 ses i forhold til Stortingets vedtatte bestandsmål, og fattes slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften, og gjennom de regionale forvaltningsplanene for rovvilt som er utarbeidet av rovviltnemndene.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert sykdom på gaupe utover skabb i Norge. Utover enkelte påkjørsler og skadefelling skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltninga i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Ved vurdering av kvotejakt skal det også vurderes den skade som viltet gjør og at kvotejakten styres mot områder med skadeproblemer. Direktoratet viser i denne sammenheng til skadeomfanget beskrevet i vårt vedtak 12. januar og til direktoratets brev 31. mai 2023 hvor Statsforvalteren er gitt betinget skadefelling på gaupe for å begrense skade på husdyr og tamrein som kan iverksettes etter gitte vilkår.

Miljødirektoratet anser det som forsvarlig og riktig å fastsette en begrenset kvote for jakt på gaupe innenfor nærmere avgrensede områder i region 8. Uttak i samsvar med kvotevedtaket vurderes ikke å være til skade for bestandens overlevelse.

Konklusjon

Miljødirektoratet har vurdert vedtaket av 12. januar 2024 på nytt, men kan ikke se at det er kommet inn nye opplysninger som har avgjørende betydning for vår vurdering

av saken. Vi finner ikke grunnlag for å endre på vedtaket og sender med dette saken til Klima- og miljødepartementet for klagebehandling.»

Under følger Miljødirektoratets vurdering i oversendelsen av klagen til Klima- og miljødepartementet av 5. februar 2024:

«Lisensfelling og kvotejakt på gaupe er det primære virkemidlet for å regulere bestanden av fredet rovvilt i Norge. Gaupe ikke har like strengt vern etter Bernkonvensjonen som andre store rovdyr, og det er derfor åpnet for kvotejakt på gaupe. Kvotejakt på gaupe regnes som en ordinær jakt i den forstand at den utøves på en art som oppfyller jaktbarhetskriteriene. Det vil si om arten produserer et høstingsverdig overskudd, om arten har ressursbetydning, og om jakt og fangsttradisjon. For kvotejakt vurderes også den skade gaupa forårsaker på husdyr og tamrein. For en skadereuserende effekt er det viktig at kvotejakten i sterk grad styres mot områder med skadeproblemer på bufe- og tamreinnæringen.

Ved vurdering av kvoter for jakt på gaupe skal det gjøres en samlet vurdering av bestandsstatus og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet. Det skal også vurderes om uttaket av kvoten vil være skadelig for bestandens overlevelse. Det har Miljødirektoratet gjort i sitt vedtak, og vi viser til våre vurderinger i vedtaket av 12. januar 2024 om antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge og i region 8, samt våre vurderinger i oversendelse av klager fra NOAH og ARV på dette vedtaket, oversendt 29. januar 2023.

Vi har lagt vekt på siste års bestandsregistrering og hvorvidt regionen har nådd bestandsmålet, samt utviklingen i bestanden tidligere år, skadeomfang og skadepotensial og arealdifferensieringen i regionen. Vi har også vurdert prognosene for utvikling av gaupebestanden i Norge og i regionene. Prognosene er heftet med betydelig usikkerhet, spesielt i regioner med små bestandsmål. Det er allikevel den best tilgjengelige informasjonen og kunnskapen forvaltningen har for å kunne beregne kvoter for gaupejakt i 2024. Vi har i våre vurderinger tatt høyde for usikkerheten.

I våre vurderinger har vi lagt til grunn kunnskapen som vises i vedlegget "kunnskapsgrunnlag gaupe i Norge 2023", som beskriver bestandssituasjonen, bestandsestimatet og bestandsutviklingen for gaupe, nasjonalt og i de ulike forvaltningsregionene. Grunnlaget viser en oversikt over døde gauper, skadesituasjon og erstatning for tap av sau og tamrein til gaupe. Det inneholder også kildehenvisninger til kunnskapen som vi har lagt til grunn.

Miljødirektoratet anser det som forsvarlig og riktig å fastsette en begrenset kvote for jakt på gaupe innenfor nærmere avgrensede områder i region 8. Uttak i samsvar med kvotevedtaket vurderes ikke å være til skade for bestandens overlevelse.

I vårt vedtak fant vi grunnlag for å sette en kvote for jakt på gaupe i Troms i rovviltregion 8 til totalt fem gauper med en hunndyrkvote på totalt to voksne dyr. Tap av tamrein og sau er spredt over store deler av fylket, men med et tyngdepunkt fra Nordreisa og noe sørover som følge av størst bestand og mange viktige beiteområder for tamrein og sau i området. Vi innrettet kvotejakta slik at uttakene er mest mulig skadeforebyggende og åpnet opp for kvotejakt i enkelte kommuner i Troms. For B-områdene i Salangen og Sørreisa kommuner vedtok vi at det kan felles inntil 2 dyr av den totale kvoten, og i tillegg utsatte vi kvotejaktstart i disse kommunene til 1. mars 2024. Vi mener fortsatt at det grunnlag for å gjøre en slik innretting, og finner ikke grunnlag for å endre oppstartsdato av kvotejakta i Salangen og Sørreisa kommuner.

Vi har vurdert innspill fra Salangen, Sørreisa og Dyrøy kommuner og er enig i at det kan være formålstjenlig at det også åpnes for kvotejakt av gaupe i Dyrøy kommune. Dyrøy kommune ligger vest for kommunene Salangen og Sørreisa. Selv om det ikke er dokumentert store tap til gaupe i Dyrøy kommune er det sannsynlig gauper kan benytte områder på tvers av kommunegrensene til Salangen, Sørreisa, og Dyrøy. Vi mener at en slik justering av vedtaket vil kunne øke sannsynlighet for at kvotejakta er mest mulig skadeforebyggende i dette området i Troms.

Konklusjon

Miljødirektoratet har vurdert vedtaket av 12. januar 2024 på nytt. Vi finner grunnlag for å gjøre noen justeringer av vedtaket, og tar den ene klagen delvis til følge. Vi vurderer at det er grunn for å utvide det geografiske området for kvotejakt slik at det kan åpnes for jakt i Dyrøy kommune fra 1. mars 2024. Vi finner ikke grunnlag for å gjøre ytterligere endringer av vedtaket.

Vi oversender klagen til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.»

Klima- og miljødepartementets vurderinger

Departementet skal ta stilling til om det skal gis kvote for kvotejakt på gaupe i region 7 og 8 som vedtatt av Miljødirektoratet.

Utover kvotene Miljødirektoratet har fattet for region 7 og 8 på henholdsvis 6 dyr hvorav 2 voksne hunndyr og 5 dyr hvorav 2 voksne hunndyr, er kvotene i regionene 2, 3, 5 og 6 på til sammen 57 individer, med en samlet hunndyrkvote på 22 dyr. Det er også fattet vedtak om kvotefri jakt i region 1, i beiteprioriterte områder i tidligere Aust-Agder i region 2, og i hele Møre og Romsdal utenfor forvaltningsområdet for gaupe og i kommunene Oppdal og Røros i Trøndelag i region 6. Det åpnes ikke for kvotejakt på gaupe i region 4 (Oslo, Akershus og Østfold) i 2024. Den totale kvoten for jakt på gaupe i Norge i 2024 er 68 dyr, hvorav en hunndyrkvote på 26 dyr.

Saken er behandlet etter viltloven § 9, naturmangfoldloven (nml.) §§ 16 og 77, og rovviltforskriften §§ 4, 7 og 11. Departementet legger, i henhold til naturmangfoldloven § 7, i sin vurdering prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 og § 12 til grunn som retningslinjer

for avgjørelsen. Det samme gjelder naturmangfoldloven § 14 om at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 anses ikke relevant i saken, fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår. Departementet viser til at aktsomhetsplikten i naturmangfoldloven § 6 ikke kommer til anvendelse når offentlige myndigheter treffer vedtak. I disse tilfellene skal hensynet til naturmangfold ivaretas ved vurdering av prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12.

Naturmangfoldloven § 5 sier at målet er at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Forvaltningsmålet for arter i § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen i denne saken. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i naturmangfoldloven § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning går frem av rovviltforskriften § 1, og er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4, og i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt forvaltningsplanen for rovvilt i den enkelte region, jf. rovviltforskriften § 6.

Det er et vilkår for jakt på gaupe at best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd, jf. naturmangfoldloven § 16 tredje ledd. Videre følger det av naturmangfoldloven § 16 fjerde ledd at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfoldet for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør. Departementet anser at vilkåret i nml. § 16 tredje ledd er oppfylt. Departementet viser særlig til forskrift av 21. januar 2022 nr. 128 om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun for jaktsesongene fra og med 1. april 2022 til og med 31. mars 2028 §§ 1 og 2, hvor det framgår at gaupe er en jaktbar art.

Ved behandlingen av St. meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur*, fastsatte Stortinget et nasjonalt bestandsmål for gaupe på 65 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom ny stortingsbehandling våren 2011 ble bestandsmålet videreført, jf. rovviltforliket (Representantforslag 163 S (2010-2011)) punkt 2.1.7. Videre går det fram av rovviltforliket at forvaltningen skal skje på en slik måte at bestanden over tid ligger så nær bestandsmålet som mulig.

Avgjørelsen bygger på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon og effekten av påvirkninger. Departementet har også lagt vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder samisk bruk. Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget oppfyller kravene i nml. § 8. Departementet vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger avgjørelsen kan ha for naturmiljøet. Departementet har derfor tillagt føre-var-prinsippet i nml. § 9 liten vekt. Når det gjelder effekten av påvirkninger, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som arten blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom, skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling, slik at forvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen, jf. naturmangfoldloven § 10.

Det følger av naturmangfoldloven § 14 første ledd at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Naturmangfoldloven § 14 annet ledd slår fast at det ved vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder for den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtaket i region 7 og 8 gjelder kvotejakt blant annet i områder der det foregår reindrift, og departementet anser at vedtaket berører samiske interesser direkte. Det registreres årlig skade på beitedyr forårsaket av gaupe i regionene. Miljødirektoratets vedtak er blant annet fattet på bakgrunn av skadesituasjonen og skadepotensialet knyttet til gaupe i regionene. Andre viktige samfunnsinteresser er tillagt stor vekt i saken, jf. naturmangfoldloven § 14.

Enkelte av klagerne anfører at vedtakene ikke oppfyller vilkårene i nml. § 18. Vedtakene er fattet med hjemmel i § 16, og ikke med hjemmel i nml. § 18 første ledd bokstav b, og vilkår i nml. § 18 er derfor ikke relevant.

I enkelte klager vises det til at vedtak bryter artiklene 2, 6, 7 og 9 i Bernkonvensjonen. Bernkonvensjonen artikkel 2 oppstiller visse forpliktelser til å treffe nødvendige tiltak for å opprettholde («maintain») eller tilpasse («adapt») bestandene av vill flora og fauna til et nivå som blant annet skal svare til økologiske, vitenskapelige og kulturelle krav. Høyesterett har lagt til grunn at Norge er folkerettslig bundet til å sikre ulvens overlevelse i norsk natur, med henvisning til konvensjonens artikkel 2 jf. HR-2021-662-A avsnitt 67-69. Tilsvarende forpliktelse gjelder også for gaupe. I HR-2021-662-A avsnitt 71, fant Høyesterett det klart at Norge ikke bryter forpliktelsen «så lenge den norske delbestanden er så stor at dette bestandsmålet nås». For gaupe er det nasjonale bestandsmålet nådd. Departementet finner på denne bakgrunn at vedtaket ikke er strid med Bernkonvensjonens artikkel 2.

Når det gjelder Bernkonvensjonen artikkel 6, gjelder den kun arter listet i vedlegg II. Gaupe er oppført på liste III, og artikkel 6 er derfor ikke relevant.

Bernkonvensjonen artikkel 7 forplikter til å treffe tiltak av lovgivningsmessig og administrativ art for å sikre vern av de dyrearter som er opplistet i konvensjonens vedlegg III, deriblant gaupe. Utnyttelsen av slike arter skal i henhold til artikkel 7 nr. 2 reguleres slik at bestandene holdes utenfor fare sett hen til forpliktelsene i artikkel 2. Departementet viser til at det er etablert et forvaltningssystem for skal sikre gaupebestandens langsiktige overlevelse i Norge, og at uttak gjennom skadefelling og kvotejakt er regulert særskilt. Videre viser departementet til at det foreligger solid vitenskapelig kunnskap om gaupebestandens tilstand og påvirkninger på bestanden, og at vi har tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger kvotejakt og andre uttak vil ha på bestanden. Etter departementets vurdering er reguleringen av kvotejakt på gaupe i tråd med Bernkonvensjonens art. 7.

Når det gjelder artikkel 9 i Bernkonvensjonen viser departementet til at bestemmelsen angir vilkår for unntak fra enkelte konvensjonsbestemmelser, deriblant artikkel 7. Ettersom vår vurdering er at vedtakene om kvotejakt på gaupe er i tråd med artikkel 7 finner vi ikke grunn til å vurdere anførslene knyttet til artikkel 9 nærmere.

Enkelte av klagerne har anført at vedtak er i strid med Grunnloven § 112. Av dom i Høyesterett (HR-2021-662-A), som gjaldt tre vedtak om felling av ulv, står følgende vurdering om Grunnloven § 112: «Grunnloven § 112 verner miljøet og gir rett til «en natur der produksjonsevne og mangfold bevares». Jeg kan ikke se at naturmangfoldloven § 18 er i strid med Grunnloven § 112, noe partene heller ikke har anført. Slik naturmangfoldloven og rovviltforskriften er utformet, kan jeg heller ikke se at § 112 får nevneverdig betydning som tolkningsfaktor i saken her.» Departementet vurderer tilsvarende at Grunnloven § 112 ikke får nevneverdig betydning som tolkningsfaktor for vedtak om kvotejakt etter nml. § 16, jf. viltloven § 9 og rovviltforskriften. Departementet har i denne saken kommet til at vilkårene i for å åpne for kvotejakt er oppfylt, og kan på denne bakgrunn ikke se at vedtaket er i strid med Grunnloven § 112.

Enkelte av klagerne har anført at direktoratets vedtak er i strid med viltloven § 19. Departementet viser til at vi forutsetter at kvotejakten utøves i overensstemmelse med relevant regelverk, herunder viltloven § 19 om human jakt. Mistanke om eventuelle lovbrudd under utøvelsen av kvotejakt må etter departementets mening håndteres på annen måte enn som et argument mot å åpne for kvotejakt, for eksempel ved at konkrete forhold meldes til politiet. Videre hevdes det brudd på dyrevelferdsloven § 3 om dyrs egenverdi og beskyttelse mot fare for unødige påkjenninger og belastninger. Departementet viser til at denne bestemmelsen omhandler krav til god behandling av dyr generelt, men likevel ikke i slik betydning at det innebærer et forbud mot jakt, felling og fangst av vilt. Departementet kan ikke se at vedtak om kvote for kvotejakt for gaupe medfører brudd på dyrevelferdsloven § 3.

Bestandens overlevelse, nasjonalt bestandsmål og regionale bestandsmål

Gaupe er klassifisert som sterkt truet på Norsk rødliste for arter 2021. Når det gjelder bestandssituasjonen for gaupe, vises det til informasjon fra Rovdata (Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt). Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Miljødirektoratet har i sitt vedtak og det vedlagte Kunnskapsgrunnlaget redegjort for gaupebestanden regionalt, i Norge og i Skandinavia, og departementet viser til dette. I NINA rapport 2307 går det fram at det er registrert henholdsvis 67, 58,5 og 71,5 familiegrupper av gaupe på landsbasis i årene 2021, 2022 og 2023. Gaupebestanden er dermed over det nasjonale målet på 65 årlige ynglinger som er fastsatt i Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Antall registrerte familiegrupper i 2023 tilsvarer en bestand på omkring 421 dyr (95 % CI = 351–491) i Norge. Dette er bestandsstørrelsen før kvotejakta i 2023 og før reproduksjonssesongen. Bestandsestimatet før jakt i 2022 var på 343 dyr.

Antall familiegrupper har økt i regionene 2, 3, 4, 5, 7, 8 i 2023 sammenlignet med 2022, mens antallet har gått ned i regionene 6. Region 1 har ikke bestandsmål for gaupe, og har de siste tre årene ikke hatt registrert familiegrupper av gaupe. Gaupebestanden i region 7 har ligget på, under og over bestandsmålet på 10 årlige familiegrupper de siste tre årene. Tre års gjennomsnitt av antall ynglinger (9,2 familiegrupper) er under det regionale bestandsmålet, og nemnda har ikke myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe. Gaupebestanden i region 8 har ligget under bestandsmålet på 10 årlige familiegrupper de siste tre årene. Av

bestandsmålet skal 4 familiegrupper registreres i Finnmark fylke. Heller ikke dette delmålet er fylt de siste tre år. Tre års gjennomsnitt av antall ynglinger i regionen (7 familiegrupper) er under det regionale bestandsmålet, og nemnda har ikke myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe.

Miljødirektoratet kan fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe når bestanden, når et treårs gjennomsnitt av bestandsstatus, ligger under det regionale bestandsmålet, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 11. Antall familiegrupper av gaupe over et treårs gjennomsnitt ligger under bestandsmålene i region 7 og 8, og det er derfor Miljødirektoratet som har myndigheten til å fatte vedtak om gaupejakt i disse to regionene.

Departementet viser til at vedtaksmyndigheten skal vurdere eventuelle uttak blant annet ut fra hensynet til å komme så nær det regionale bestandsmålet som mulig. I kommentarene til rovviltforskriften § 7 uttales det at kravet til presisjon øker jo nærmere ned mot det nasjonale bestandsmålet den aktuelle rovviltart forvaltes. Kravet til presisjon i kvotefastsettelsen er lik uansett om man ligger under eller over bestandsmålet.

Det nasjonale bestandsmålet for gaupe er fordelt på sju av åtte forvaltningsregioner for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. Region 1 har ikke et regionalt mål om yngling av gaupe. Både region 7 og region 8 har et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av gaupe. I region 8 skal fire av ynglingene skje i Finnmark, rovviltforskriften § 4.

Miljødirektoratet anser at kvotevedtaket i region 7 og 8 ikke er til skade for bestandens overlevelse. Miljødirektoratet mener en effektivering av vedtatte kvotestørrelse heller ikke vil komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for gaupe. Departementet er enig i dette.

Salangen, Sørreisa og Dyrøy kommuner viser i sin klage til at det også bør åpnes for jakt i Dyrøy kommune, og at jakta i alle tre kommuner bør starte 1. februar 2024 og ikke 1. mars 2024 som Miljødirektoratet har vedtatt. I oversendelsen av klagen fra Miljødirektoratet vises det til at tap av sau og tamrein er spredt over store deler av fylket, med et tyngdepunkt fra Nordreisa og noe sørover som følge av størst bestand og mange viktige beiteområder for tamrein og sau. Direktoratet viser videre til at de innrettede kvotejakta slik at uttakene er mest mulig skadeforebyggende og åpnet opp for kvotejakt i enkelte kommuner i Troms. Miljødirektoratet har i sin oversendelse av klagen vurdert oppstartstidspunktet i Salangen og Sørreisa kommuner på nytt uten å finne grunnlag for endret dato. Videre har direktoratet vurdert innspillet fra kommunene om å åpne for kvotejakt i Dyrøy kommune, og direktoratet er enig i dette. De viser til at Dyrøy kommune ligger vest for Salangen og Sørreisa, og selv om det ikke er dokumentert store tap til gaupe i Dyrøy kommune, er det sannsynlig at gauper kan benytte områder på tvers av kommunegrensene det her er snakk om. Direktoratet mener en justering av vedtaket til kunne øke sannsynligheten for at kvotejakta er mest mulig skadeforebyggende i dette området i Troms. Departementet er enig i dette, og endrer Miljødirektoratets vedtak om kvotejakt på gaupe i region 8 i 2024 slik at det åpnes for kvotejakt på gaupe også i Dyrøy kommune fra 1. mars 2024. Det kan felles inntil to gauper i B-områdene i Salangen, Sørreisa og Dyrøy kommuner.

Øvrige anførsler

Om Naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket)

Det er blant klagerne anført at vedtaket strider mot mål 4 i Naturavtalen, som særlig omhandler trusler mot truede arter. For å følge opp den globale naturavtalen, inkludert mål 4, vil regjeringen legge frem en stortingsmelding med en ny nasjonal handlingsplan for natur. Samtidig viser departementet til at vedtak om lisensfelling, som alle vedtak om uttak av rovvilt, skal skje innenfor rammene av blant annet Bernkonvensjonen, naturmangfoldloven og Stortingets føringer for rovviltforvaltningen. Vi kan på denne bakgrunn ikke se at rammeverkets overordnede målsetninger, kan tillegges særlig betydning i denne saken.

Departementet har ikke funnet grunnlag for å kommentarene alle anførselene i klagerne, da dette ikke har betydning for sakens utfall.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak om kvotejakt på gaupe i regionene 7 og 8 for 2024. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at kvotevedtaket ikke vil være til skade for bestandens overlevelse, at kvoten ikke vil medføre at bestanden etter neste års yngling kommer i konflikt med det fastsatte bestandsmålet nasjonalt, og at bestanden skal forvaltes så nært bestandsmålet som mulig. Departementet viser også til at det årlig registreres tap og skade på beitedyr forårsaket av gaupe i regionene.

I Miljødirektoratets vedtak om kvotejakt for gaupe i region 8, er det blant annet åpnet for jakt på gaupe i Salangen og Sørreisa kommuner fra 1. mars 2024. Salangen, Sørreisa og Dyrøy kommuner har i sin klage blant annet ønsket at det åpnes for jakt også i Dyrøy kommune. Direktoratet viser til at Dyrøy kommune ligger vest for Salangen og Sørreisa, og selv om det ikke er dokumentert store tap til gaupe i Dyrøy kommune, er det sannsynlig at gauper kan benytte områder på tvers av kommunegrensene det her er snakk om. Videre at en justering av vedtaket vil kunne øke sannsynligheten for at kvotejakta er mest mulig skadeforebyggende i dette området i Troms. Departementet er enig i dette, og endrer Miljødirektoratets vedtak om kvotejakt på gaupe i region 8 i 2024 slik at det åpnes for kvotejakt på gaupe også i Dyrøy kommune fra 1. mars 2024. Det kan felles inntil to gauper i B-områdene i Salangen, Sørreisa og Dyrøy kommuner.

Enkelte klager tas dermed delvis til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Gro Kvelprud Moen
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Landbruks- og matdepartementet

Miljødirektoratet

Rovviltnemnda i region 7

Rovviltnemnda i region 8

Statsforvalteren i Nordland

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

KOPPI

Adresseliste

Aktivt Rovdyrvern

Dyrøy kommune

NOAH - for dyrs
rettigheter

Norges

Miljøvernforbund

Salangen kommune

Sørreisa kommune

Dyrøytunet 1

Postboks 593

9311

5806

9355

9310

BRØSTADBOTN

BERGEN

SJØVEGAN

SØRREISA